

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9577/2552

นางอารีย์ เตชะวันโต โจทก์ นายรุ่งโรจน์หรือเวียน เตชะวันโต จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1356, ป.พ.พ. มาตรา 1474, พ.ร.บ.จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 มาตรา 12

ย่อ / หลักกฎหมาย

ขณะจำเลยได้รับสิทธิในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาททั้งสองแปลง จำเลยอยู่กินฉันสามีภรรยากับโจทก์ โดยยังไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันตามกฎหมาย แต่สิทธิดังกล่าวก็ถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่จำเลยกับโจทก์ได้มาขณะอยู่กินด้วยกันแล้ว จึงเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างโจทก์กับจำเลย แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ว่าจำเลยสมัครเป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเองเพียงผู้เดียวก็เป็นเรื่องระหว่างจำเลยกับนิคม เมื่อโจทก์กับจำเลยมีสิทธิในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทร่วมกัน โจทก์ย่อมมีสิทธิในที่ดินพิพาททั้งสองแปลงทั้งหนึ่ง แม้ตาม พ.ร.บ.จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ.2511 มาตรา 12 วรรคสอง จะบัญญัติว่าที่ดินในนิคมซึ่งได้รับการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีภายในห้าปี ศาลก็พิพากษาให้จำเลยจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาททั้งหนึ่งได้มิใช่เป็นการบังคับให้จำเลยแบ่งกรรมสิทธิ์รวมให้โจทก์แต่อย่างใด กรณีไม่ขัดกับบทบัญญัติดังกล่าว

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์กับจำเลยอยู่กินฉันสามีภริยากันตั้งแต่ปี 2508 และได้จดทะเบียนสมรสกันเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2510 เมื่อประมาณปลายปี 2510 นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดสตูล ได้จัดสรรที่ดินให้แก่โจทก์และจำเลยเป็นที่ดินแปลงที่ 50 ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลอุโดเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล รวมเนื้อที่ 18 ไร่เศษ โจทก์และจำเลยได้ปลูกสร้างบ้านลงบนที่ดินเพื่ออยู่อาศัยเป็นบ้านไม้สองชั้น และปลูกยางพารา ในปี 2511 จำเลยประสบอุบัติเหตุตกต้นไม้ได้รับบาดเจ็บขาขวาหัก โจทก์ต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง และนับตั้งแต่ปี 2517 โจทก์กับจำเลยก็ได้เลิกร้างมิได้ยุ่งเกี่ยวกันอีกเลย โจทก์ไม่ประสงค์ที่จะอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยากับจำเลยอีกต่อไป โจทก์ได้พยายามหย่าขาดกับจำเลยหลายครั้งแล้ว แต่จำเลยกลับเพิกเฉย ขอให้พิพากษาให้จำเลยหย่ากับโจทก์ และแบ่งที่ดินให้แก่โจทก์ทั้งหนึ่ง หากจำเลยไม่ปฏิบัติให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลย จำเลยให้การว่า ที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวเป็นของนิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดสตูล มอบให้จำเลยครอบครองทำประโยชน์เพื่อการเลี้ยงชีพ มิได้มอบให้เป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลย ทั้งที่ดินดังกล่าวยังมิได้มีการออกโฉนด จึงไม่ใช่สินสมรส โจทก์ไม่มีสิทธิบังคับให้จำเลยแบ่งกรรมสิทธิ์ให้ทั้งหนึ่งตามฟ้อง ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้แบ่งสินสมรสคือโฉนดที่ดินเลขที่ 4208 และเลขที่ 4212 ตำบลอุโดเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล พร้อมส่วนควบให้โจทก์ จำเลยฝ่ายละกึ่งหนึ่ง ถ้าการแบ่งเช่นนี้ไม่อาจกระทำได้หรือจะเสียหายมากนักก็ให้ขายโดยการประมูลราคาระหว่างโจทก์กับจำเลย ให้จำเลยชำระค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 2,500 บาท ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 9 แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ทั้งหนึ่งในโฉนดที่ดินเลขที่ 4208 และเลขที่ 4212 ตำบลอุโดเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล

หากจำเลยไม่ปฏิบัติให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลย นอกจากที่แก้ไข
เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คำอุทธรณ์ยื่นชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยฎีกา ศาลฎีกา
แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว "...พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความต่างมีได้โต้เถียงกันรับฟังเป็น
ยุติในชั้นนี้ว่า ตั้งแต่ปี 2508 โจทก์กับจำเลยมีบุตรด้วยกัน 1 คนแล้ว ครั้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2510
จำเลยสมัครเข้าเป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดสตูลและได้รับการจัดสรรที่ดิน
พิพาทจากนิคมดังกล่าวในวันเดียวกัน โดยที่ดินพิพาททั้งสองแปลงเป็นที่ดินมือเปล่ายังมิได้มีการ
ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์อย่างใด หลังจากนั้นวันที่ 6 กรกฎาคม 2510
โจทก์จำเลยจึงเพ่งจดทะเบียนสมรสกัน ต่อมาปี 2548 โจทก์มายื่นฟ้องหย่าจำเลยเป็นคดีนี้และขอ
แบ่งสินสมรสซึ่งรวมทั้งที่ดินพิพาท ในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น โจทก์จำเลยได้ไป
จดทะเบียนหย่ากัน และจำเลยเพิ่งได้รับโฉนดที่ดิน ที่ดินพิพาททั้งสองแปลงเป็นที่ดินปลูกบ้าน
อาศัยและที่ดินทำสวนยางพารา ตามโฉนดที่ดินดังกล่าวระบุข้อห้ามโอนตามมาตรา 12 แห่ง
พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 คือ ห้ามโอนให้แก่ผู้อื่นภายใน 5 ปี นับแต่
วันที่ 23 มิถุนายน 2548 และวันที่ 20 กรกฎาคม 2548 ตามลำดับ สำหรับบ้านไม้สองชั้นเลขที่
70/4 และต้นยางพาราในที่ดินโฉนดเลขที่ 4212 ตำบลอุโดเจริญ อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล
ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นว่า ททรัพย์ดังกล่าวเป็นสินสมรส คดีมีประเด็น
ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่า โจทก์มีสิทธิในที่ดินพิพาทสองแปลงในนิคมสร้างตนเองพัฒนา
ภาคใต้หรือไม่ และที่ศาลอุทธรณ์ภาค 9 พิพากษาให้บังคับคดีโดยให้จำเลยจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์
เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาททั้งสองแปลงนั้นถูกต้องชอบแล้วหรือไม่ เห็นว่า แม้ขณะจำเลยได้รับ
สิทธิในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาททั้งสองแปลง จำเลยเพียงแต่อยู่กินฉันสามีภริยากับโจทก์
โดยยังไม่ได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย แต่สิทธิดังกล่าวก็ถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่จำเลยกับ
โจทก์ได้มาขณะอยู่กินด้วยกันแล้ว จึงเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างโจทก์กับจำเลย และข้อเท็จจริงคดี
นี้ฟังได้ว่าจำเลยสมัครเป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเองเพียงผู้เดียว ก็เป็นเรื่องระหว่างจำเลยกับนิคม
เมื่อโจทก์กับจำเลยมีสิทธิในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทร่วมกันโจทก์ก็ย่อมมีสิทธิในที่ดิน
พิพาททั้งสองแปลงทั้งสองแปลงที่จำเลยฎีกาว่า ศาลอุทธรณ์ภาค 9 วินิจฉัยว่าที่ดินพิพาททั้งสองแปลง
เป็นกรรมสิทธิ์ร่วมเป็นข้อที่มิได้กล่าวมาในศาลชั้นต้นนั้น เห็นว่า หากข้อเท็จจริงฟังได้ว่าที่ดิน
พิพาทเป็นสินสมรส โจทก์และจำเลยย่อมมีกรรมสิทธิ์คนละกึ่งหนึ่ง เมื่อตามคำฟ้องของโจทก์ขอให้
แบ่งทรัพย์สินให้แก่โจทก์กึ่งหนึ่ง ดังนั้น ที่ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทว่าทรัพย์สินตามฟ้อง
เป็นสินสมรสหรือไม่ เพียงใด ก็ครอบคลุมถึงประเด็นว่าที่ดินพิพาททั้งสองแปลงเป็นกรรมสิทธิ์ร่วม
หรือไม่ด้วยแล้ว เพราะเป็นผลโดยตรงต่อการวินิจฉัยชี้ขาดตามข้อต่อสู้ของจำเลย ปัญหาที่ว่าที่ดิน
พิพาททั้งสองแปลงเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมของโจทก์และจำเลยหรือไม่ จึงเป็นข้อที่มิได้กล่าวมาแล้วใน
ศาลชั้นต้น ฎีกาของจำเลยข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการ
ครองชีพ พ.ศ. 2511 มาตรา 12 วรรคสอง บัญญัติว่า ที่ดินในนิคมซึ่งได้รับการออกโฉนดที่ดินหรือ
หนังสือรับรองการทำประโยชน์ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีภายในห้าปี ดังนั้นที่
ศาลอุทธรณ์ภาค 9 พิพากษาให้จำเลยจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท
ทั้งสองแปลง ซึ่งโจทก์ในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมมีสิทธิกระทำได้ ทั้งมิใช่การบังคับให้จำเลยแบ่ง
กรรมสิทธิ์ร่วมให้โจทก์แต่อย่างใด กรณีจึงไม่ขัดกับบทบัญญัติดังกล่าว ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 9
วินิจฉัยว่า จำเลยได้รับสิทธิในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทตั้งแต่จำเลยอยู่กินกับโจทก์โดยไม่
ได้จดทะเบียนสมรส ที่ดินพิพาททั้งสองแปลงจึงเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมระหว่างโจทก์กับจำเลย และ

พิพากษาให้ใส่ชื่อโจทก์ถือกรรมสิทธิ์รวมในโฉนดที่ดินพิพาทนั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของ
จำเลยฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

พินิจ สายสอาด · นพวรรณ อินทร์พรรย์ · กীরติ กาญจนรินทร์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/9577/2552>